

Domán Sije: A "három" rossz

Jegyzetet készítette: Pintér Nikolett

Muszár= erkölcs, magával az emberrel foglalkozik, míg a háláchá azzal foglalkozik, hogy mit kell csinálni a gyakorlatban.

Muszár tanulás feltétele, az hogy önmagunkra értelmezzük, a tanulás után átgondoljuk, hogy mi magunk mennyire felelünk meg a tanultaknak.

3 tulajdonság ami a misnában (pirké ávot 4, 21) van említve: (misna=3.sz-ban íródott le, a szóbeli tan háláchikus részének a gyűjteménye.

1. Irigység (kiná): szeretném, ha a másik tulajdona az enyém lenne
2. Vágy(ak) (táává): fizikai élvezetre való vágy
3. Tisztelet (kávod): valamilyen jellegű megbecsülésem van és ennél többet szeretnék, vagy szeretnék feljebb kerülni a ranglétrán

A misna úgy szól, hogy ez a három dolog kiviszi az embert a világból.

Legalacsonyabb szintű értelmezése: Mind a 3 dolog olyan, ami zavarja az embert, mert az kell ami nincs (kell valami ami nem az övé, vágyik valamire, társadalmi életével nincs megelégedve)-> evilági élet nem élet, mert mindig valami baja van.

Magasabb szintű értelmezés

2 világ van

- olám chiconi = külső világ: látható fizikai világ, emberi test és azon kívül
- olám pnimi= belső világ: befelé van, lélek. A léleknek a kabbalisták szerint 5 szintje van, sores nesámá= legbelső szint, amivel az ember hozzátapad az Örökkévalóhoz

Az ember dönthet, hogy merre megy kifelé vagy befelé.

Az a szemérmes (cánuá) aki a belső világ fele törekszik.

Mind a 3 tulajdonság olyanra vágyik, ami a külső világban van. Arra törekszem, ami a külső világban van. A vágyam és az akaratom hozzáköt a külső világhoz és emiatt kikerülök a külső világba és nem engedi, hogy belső világ felé menjek, kivisznek a belső világból.

Irigység (kiná)

- 2 ember kell hozzá
- pl: Reuvennek van valamije és Simonnak is van valamije
- Reuven elkezd ráfókuszálni Simon tárgyára és ez diszkomfortérzést kelt benne. A kiná tehát az, amikor bennem kellemetlen érzést kelt az hogy másnak van valamije.

Reuven 2 hibát követett el:

- 1, mi köze van a másikéhoz (se jogilag se morálisan nincs köze a más dologához).
- 2, „ A csontokat megrohasztja az irigység” (ez egy pászuk a mislében- példabeszédekben, 14, 30) Jelentése: Nemcsak az baj, hogy más dologával foglalkozik, hanem a sajátját sem tudja értékelni.

(Ha valakiben felmerül az a kérdés, hogy ha azt gondolom, hogy valaki tisztességtelenül szerezte a vagyonát, azzal foglakozhatok-e? Erre a válasz: Ha azon gondolkodom, hogy másnak milye van az rossz nekem, mert zavar, idegesít stb. vagyis valamilyen negatív dolgot vált ki belőlem és másodsorban nincs haszna, hiszen ez nem veszi vissza a másiktól akkor sem ha lopta vagy tisztességtelenül szerezte és nem kerül vissza az eredeti tulajdonoshoz vagy akinek járna.)

Midá= tulajdonság, egyfajta motiváció. Minden tulajdonság valamilyen fajta cselekvéstípusra motivál (pl. cheszed tulajdonsága adásra (cselekvéstípusra- szegényt látok adok neki, buszon átadaom a helyem stb.) motivál . Minden tulajdonsághoz kapcsolódnak micvák. A rossz tulajdonságokhoz tiltó micvák, a jó tulajdonságokhoz tevőleges micvák.

Irigység: Felebarátod tulajdonát ne kívánd!- 10 parancsolat. Nem szegem meg, ha csak gondolok rá, de ha azon kezdek gondolkodni, hogy hogyan szerezhethném meg más dolgát, hogyan szervezem a dolgokat, hogy hozzám kerüljön (eladja nekem stb) az már baj, mivel amint hozzám került (megtörtént a cselekvés) akkor már megszegtem a micvát.

Ide kapcsolódik még a 10 parancsolatból:

- Ne lopj
- Ne ölj: irigység következménye lehet a gyilkosság. Káin és Ábel történet az irigység mintapéldája a Tórában, Káin azért öli meg a testvérét, mert neki nem sikerül és a másiknak igen.